

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. декана факультету економіки
та управління

Андрій КОЦУР
« 29 » 09 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-
педагогічної роботи

Віктор
ОСТРОВЕРХОВ

2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
інституту новітніх освітніх
технологій

Святослав ПИТЕЛЬ
« 29 » 09 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

**«УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ
БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНИХ
ГОСПОДАРСТВ»**

ступінь вищої освіти – магістр

галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»

спеціальність – 073 «Менеджмент»

освітня програма – «Менеджмент в інвестиційно-будівельній діяльності та житлово-комунальному господарстві»

Кафедра менеджменту, публічного управління та персоналу

Форма навчання	Курс	Семе стр	Лекції (год)	Практ. (год)	ІРС (год)	Тренінг (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Залік
Денна	1	2	30	15	5	4	96	150	II
Заочна	1	2	8	4			138	150	II

Тернопіль – 2023

Робочу програму склали:

д-р екон. наук, професор, професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Руслан АВГУСТИН

канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Ірина ДЕМКІВ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, протокол № 5 від 26.09.2023р.

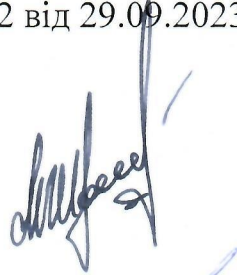
Завідувач кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу
д-р екон. наук, професор

Михайло ШКІЛЬНЯК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 073 «Менеджмент», протокол № 2 від 29.09.2023р.

Голова групи забезпечення,
д-р екон. наук, професор

Михайло ШКІЛЬНЯК

Гарант ОПП
д-р екон. наук, професор

Петро МИКИТЮК

**1. СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ БУДІВЕЛЬНИХ
ПІДПРИЄМСТВ ТА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНИХ ГОСПОДАРСТВ»**

Дисципліна – «Управління конкурентоспроможністю будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств»	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Статус дисципліни: Вибіркова дисципліна Мова навчання : українська
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність 073 «Менеджмент»	Рік підготовки: <i>Денна - 2</i> <i>Заочна - 2</i> Семестр : <i>Денна - 2</i> <i>Заочна - 2</i>
Кількість змістових модулів – 2	Освітньо-професійна програма «Менеджмент»	Лекції: <i>Денна - 30 год.</i> <i>Заочна - 8 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна - 15 год</i> <i>Заочна - 4 год.</i>
Загальна кількість годин – 150	Ступінь вищої освіти – магістр	Самостійна робота <i>Денна - 100 год</i> <i>в т.ч. тренінг – 4 год.</i> <i>Заочна - 138 год.</i> Індивідуальна робота <i>Денна – 5 год.</i>
Тижневих годин –10 год., з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю – залік

2. Мета і завдання вивчення дисципліни «Управління конкурентоспроможністю будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Управління конкурентоспроможністю будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств» є набуття знань щодо сутності природи сучасних відносин конкуренції, управління конкурентоспроможністю організацій з урахуванням інноваційного підходу, а також практичних навичок використання сучасних методик конкурентного аналізу в умовах функціонування креативної мережі, розроблення стратегій конкуренції і засобів їх реалізації організаціями різних форм власності і масштабів діяльності, вміння використовувати сучасні управлінські технології в конкретній ситуації при розробленні управлінських рішень.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Основні завдання вивчення дисципліни формуються на основі структуривання її мети і включають:

- набуття студентами знань щодо сутності природи сучасних конкурентних відносин та перспектив розвитку конкурентного середовища в Україні з урахуванням тенденцій світогосподарських процесів;
- формування системи знань щодо сутності управління конкурентоспроможністю підприємств на засадах системності та з урахуванням інноваційного підходу, при якому боротьба за досягнення мети діяльності означає боротьбу за покупців та споживачів;
- формування навичок моделювання ситуації і розвиток інтелектуальних і творчих здібностей для виявлення необхідності змін у стратегії конкуренції будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств і прийняття рішень в умовах ризику;
- набуття практичних навичок використання сучасних методик стратегічного аналізу, у т. ч. оцінювання перспективної привабливості галузі, конкурентного статусу організації та рівня його конкурентоспроможності, засвоєння відомих технологій CRM і конкурентної розвідки;
- вироблення навичок генерування стратегічних і тактичних ініціатив, що забезпечать отримання перемоги у конкурентній боротьбі;
- розроблення стратегій конкуренції і засобів їх реалізації будівельними організаціями та організаціями житлово-комунального сектору на основі побудови і розвитку креативної мережі;
- вміння використовувати необхідний інструментарій конкурентного аналізу в конкретній ситуації при розробленні управлінських рішень;
- розуміння необхідності формування і втілення в життя комплексу організаційних (адміністративних) заходів для реалізації обраного варіанту стратегії.

3. Програма дисципліни «Управління конкурентоспроможністю будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств»

Змістовий модуль 1. Сутність і методологія управління конкурентоспроможністю будівельних підприємств та житлово- комунальних господарств

Тема 1. Сучасні теорії конкуренції

Сутнісна характеристика поняття «конкуренція». Поведінкове, функціональне та сутнісне трактування конкуренції.

Трансформація економічних концепцій конкуренції. Теорія абсолютних переваг, теорія рівноваги, еволюційна теорія; теорія конкурентних переваг, теорія інтелектуального лідерства.

Функції та види конкуренції. Регулююча функція, функція розміщення, інноваційна функція, адаптаційна функція, розподільна функція, контролююча функція конкуренції. Класифікація видів конкуренції.

Форми та засоби цінової і нецінової конкуренції. Функціональна, предметна (формальна), видова (загальна) форми конкуренції. Цінова і нецінова конкуренція. Відкрита цінова політика організації. Конкуренція «за товар». Недобросовісна конкуренція.

Тема 2. Державне регулювання конкуренції

Сутність, мета та інструментарій державного регулювання конкуренції. Державна підтримка конкуренції. Методи державного регулювання конкуренції.

Правові засади державного регулювання конкуренції.

Антимонопольний комітет як спеціальний орган державної політики у сфері конкуренції. Функції, принципи діяльності Антимонопольного комітету України. Система антимонопольних органів. Повноваження Антимонопольного комітету України.

Відповідальність за порушення законодавства про захист конкуренції. Види відповідальності.

Антимонопольне регулювання. Моделі антимонопольного регулювання у світовій економіці. Закордонний досвід формування системи антимонопольного регулювання. Групи заходів сучасного антимонопольного регулювання.

Тема 3. Діагностика конкурентного середовища будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств

Сутність конкурентного середовища та його складові. Класифікація конкурентного середовища. Галузеві особливості формування конкурентного середовища.

Діагностика конкурентного середовища. Форми діагностики конкурентного середовища організації. Етапи діагностики конкурентного середовища організації

Оцінювання конкурентних сил та визначення типу ринку. Модель п'яти сил М. Портера. Порівняльна характеристика окремих видів конкуренції.

Оцінювання інтенсивності конкуренції та ступеня монополізації ринку
Аналіз конкурентних позицій організації на ринку

Побудова конкурентної карти ринку, виявлення стратегічних положень організації

Тема 4. Визначення потенціалу конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств та його складових

Потенціал конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств. Особливості потенціалу конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств. Сутність та рівні потенціалу конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств.

Складові потенціалу конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств.

Методи оцінювання потенціалу конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств.

Прикладні методи оцінювання потенціалу конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств. Прикладні моделі оцінювання потенціалу конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств та його складових.

Критеріальні методи визначення потенціалу конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств.

Стратегічний аналіз потенціалу конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств. Методи стратегічного аналізу потенціалу конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств: метод SWOT-аналізу, Метод SPACE-аналізу, Метод GAP-аналізу.

Інформаційно-методичні моделі Управління конкурентоспроможністю будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств. Модель GE/MCKINSEY, модель SHELL/DPM, модель PIMS, моделі ADL/LC.

Тема 5. Формування конкурентних переваг будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств

Визначення конкурентної переваги організації та її особливостей. Основні властивості конкурентних переваг будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств.

Види конкурентних переваг будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств.

Детермінантні фактори формування конкурентних переваг організації.

Оцінювання формування конкурентних переваг будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств.

***Змістовий модуль 2. Методи конкурентного аналізу на усіх рівнях
Управління конкурентоспроможністю будівельних підприємств та житлово-
комунальних господарств***

Тема 6. Методи забезпечення конкурентних переваг будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств

Напрями забезпечення конкурентних переваг організації.

Методи забезпечення конкурентних переваг організації.

Використання методів забезпечення конкурентних переваг у стратегічному управлінні конкурентоспроможністю організації.

Інструменти та засоби реалізації політики забезпечення конкурентних переваг організації.

Тема 7. Технологія забезпечення конкурентних переваг будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств

Сутнісна характеристика технології забезпечення конкурентних переваг організації. Властивості технології забезпечення конкурентних переваг організації. Підходи до управління процесами забезпечення конкурентних переваг. Етапи забезпечення конкурентних переваг.

Технології забезпечення конкурентних переваг організації. Принципи формування і розвитку технології забезпечення конкурентних переваг організації.

Поняття стратегічної зони господарювання. Кількісні та якісні характеристики стратегічної зони господарювання. Параметри виокремлення стратегічної зони господарювання. Концепція «стратегічних зон господарювання» та її застосування при забезпеченні конкурентних переваг будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств.

Організаційно-економічні аспекти впровадження технології забезпечення конкурентних переваг організації.

Основні завдання інвестиційно-економічної стратегії забезпечення конкурентних переваг. Показники оцінювання фінансово-економічного забезпечення конкурентних переваг організації. Показники оцінювання інвестиційного забезпечення конкурентних переваг організації. Технологія формування і реалізація інвестиційно-економічної стратегії забезпечення конкурентних переваг організації.

Тема 8. Особливості управління конкурентоспроможністю продукції

Економічна характеристика поняття «конкурентоспроможність продукції». Концептуальна характеристика управління конкурентоспроможністю продукції.

Фактори, критерії, чинники конкурентоспроможності продукції.

Принципи та алгоритм оцінювання конкурентоспроможності продукції.

Методи оцінювання конкурентоспроможності продукції: матричний метод, графічний метод, диференціальний метод, комплексний метод, змішаний метод. Показники оцінювання конкурентоспроможності продукції.

Тема 9. Управління конкурентоспроможністю будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств

Сутнісна характеристика поняття «конкурентоспроможність

організації». Теорія меркантилізму, теорія вартості, теорія рівноваги, еволюційна теорія, теорія конкурентних переваг, теорія інтелектуального лідерства.

Елементи системи управління конкурентоспроможністю будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств: мета, об'єкт і суб'єкт, методологія та принципи, процес та функції. Системно-процесний підхід до Управління конкурентоспроможністю будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств.

Організаційно-економічна структура механізму забезпечення конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств.

Систематизація та розрахунок показників оцінювання конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств.

Прогнозування стану конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств.

Тема 10. Розроблення і реалізація програм підвищення конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств

Програма підвищення конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств. Принципи підвищення конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств. Організаційні форми підвищення конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств. Концепція розробки та основні елементи програми підвищення конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств.

Передумови, що визначають необхідність розробки програм підвищення конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств.

Етапи розробки програми підвищення конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств.

Програми підвищення якості продукції та ефективності господарської діяльності як складові програми підвищення конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств. Етапізація розробки і реалізації конкурентної стратегії організації.

**4. Структура залікового кредиту дисципліни
«Управління конкурентоспроможністю будівельних підприємств та
житлово-комунальних господарств»**

Денна форма

	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1. Сутність і методологія управління конкурентоспроможністю будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств					
Тема 1. Сучасні теорії конкуренції	2	1	10	1	Тести, опитування
Тема 2. Державне регулювання конкуренції	2	1	10	1	Тести, опитування
Тема 3. Діагностика конкурентного середовища будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств	4	2	10		Тести, опитування
Тема 4. Визначення потенціалу конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств та його складових	2	2	10		Тести, опитування
Тема 5. Формування конкурентних переваг будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств	2	2	10		Тести, опитування
Модуль 1					Модуль 1
Змістовий модуль 2. Методи конкурентного аналізу на усіх рівнях управління конкурентоспроможністю будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств					
Тема 6. Методи забезпечення конкурентних переваг будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств	4	2	10		Тести, опитування
Тема 7. Технологія забезпечення конкурентних переваг будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств	2	2	10		Тести, опитування
Тема 8. Особливості управління конкурентоспроможністю продукції	4	1	10	1	Тести, опитування
Тема 9. Управління конкурентоспроможністю будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств	2	1	10	1	Тести, опитування
Тема 10. Розроблення і реалізація програм підвищення конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств	2	1	6	1	Тести, опитування
Модуль 2					Контрольна робота
Тренінг			4		4
КПІЗ					КПІЗ
РАЗОМ:	30	15	100	5	

Заочна форма

	<i>Кількість годин</i>		
	Лекції	Практичні	СРС
Змістовий модуль 1. Сутність і методологія управління конкурентоспроможністю будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств			
Тема 1. Сучасні теорії конкуренції	1		14
Тема 2. Державне регулювання конкуренції			14
Тема 3. Діагностика конкурентного середовища будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств	1	1	14
Тема 4. Визначення потенціалу конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств та його складових	1		14
Тема 5. Формування конкурентних переваг будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств	1	1	14
Змістовий модуль 2. Методи конкурентного аналізу на усіх рівнях Управління конкурентоспроможністю будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств			
Тема 6. Методи забезпечення конкурентних переваг будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств	1		14
Тема 7. Технологія забезпечення конкурентних переваг будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств	1	1	14
Тема 8. Особливості управління конкурентоспроможністю продукції	1		14
Тема 9. Управління конкурентоспроможністю будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств			14
Тема 10. Розроблення і реалізація програм підвищення конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств	1	1	12
РАЗОМ:	8	4	138

5. Тематика практичних занять

Практичне заняття 1

Тема: Сучасні теорії конкуренції. Державне регулювання конкуренції.

Мета: Засвоєння студентами знань щодо наукових підходів до трактування сутності конкуренції, класичних моделей конкуренції, конкурентних переваг. Засвоєння студентами знань щодо механізму державного регулювання конкуренції, способів державного регулювання природних монополій.

Питання для обговорення:

1. Сутнісна характеристика поняття «конкуренція»
2. Трансформація економічних концепцій конкуренції
3. Функції та види конкуренції
4. Форми та засоби цінової і нецінової конкуренції
5. Сутність, мета та інструментарій державного регулювання конкуренції
6. Правові засади державного регулювання конкуренції
7. Антимонопольний комітет як спеціальний орган державної політики у сфері конкуренції
8. Відповідальність за порушення законодавства про захист конкуренції
9. Закордонний досвід формування системи антимонопольного регулювання

II. Розгляд ситуаційного завдання і розв'язування задач.

Література: [8, 10, 17]

Практичне заняття 2

Тема: Діагностика конкурентного середовища будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств.

Мета: Формування у студентів знань щодо методів оцінювання конкурентного середовища в галузі, основних підходів до вивчення динаміки конкурентного середовища.

Питання для обговорення:

- 1 Сутність конкурентного середовища та його складові
- 2 Методика діагностики конкурентного середовища організації
- 3 Оцінювання конкурентних сил та визначення типу ринку
- 4 Оцінювання інтенсивності конкуренції та ступеня монополізації ринку
- 5 Аналіз конкурентних позицій організації на ринку
- 6 Побудова конкурентної карти ринку, виявлення стратегічних положень організації

II. Розгляд ситуаційного завдання і розв'язування задач.

Література: [10, 16, 21]

Практичне заняття 3

Тема: Визначення потенціалу конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств та його складових

Мета: Набуття практичних навичок оцінювання потенціалу конкурентоспроможності.

Питання для обговорення:

- 1 Сутність та рівні потенціалу конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств
- 2 Складові потенціалу конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств
- 3 Методи оцінювання потенціалу конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств
- 4 Прикладні моделі оцінювання потенціалу конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств та його складових
- 5 Критеріальні методи визначення потенціалу конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств
- 6 Стратегічний аналіз потенціалу конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств

II. Розгляд ситуаційного завдання і розв'язування задач.

Література: [12, 15, 20]

Практичне заняття 4

Тема: Формування конкурентних переваг будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств

Мета: Набуття знань щодо класифікації конкурентних переваг їх побудові.

Питання для обговорення:

- 1 Визначення конкурентної переваги організації та її особливостей
- 2 Види конкурентних переваг організації
- 3 Детермінантні фактори формування конкурентних переваг організації
- 4 Оцінювання формування конкурентних переваг організації

II. Розгляд ситуаційного завдання і розв'язування задач.

Література: [13, 14, 23]

Практичне заняття 5

Тема: Методи забезпечення конкурентних переваг будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств

Мета: Набуття практичних навичок щодо системи показників, критеріїв і методів оцінювання конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств в стратегічному і тактичному управлінні.

Питання для обговорення:

- 1 Напрями забезпечення конкурентних переваг організації
- 2 Характеристика методів забезпечення конкурентних переваг організації
- 3 Використання методів забезпечення конкурентних переваг у стратегічному управлінні конкурентоспроможністю організації
- 4 Інструменти та засоби реалізації політики забезпечення конкурентних переваг організації

II. Розгляд ситуаційного завдання і розв'язування задач.

Література: [11, 14, 17]

Практичне заняття 6

Тема: Технологія забезпечення конкурентних переваг будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств

Мета: Формування у студентів знань технології забезпечення конкурентних переваг організації.

Питання для обговорення:

- 1 Сутнісна характеристика технології забезпечення конкурентних переваг організації
- 2 Принципові основи технології забезпечення конкурентних переваг організації
- 3 Концепція «стратегічних зон господарювання» та її застосування при забезпеченні конкурентних переваг організації
- 4 Організаційно-економічні аспекти впровадження технології забезпечення конкурентних переваг організації
- 5 Технологія формування і реалізація інвестиційно-економічної стратегії забезпечення конкурентних переваг організації

II. Розгляд ситуаційного завдання і розв'язування задач.

Література: [4, 6, 9, 13]

Практичне заняття 7

Тема: Особливості управління конкурентоспроможністю продукції. Управління конкурентоспроможністю будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств

Мета: Формування у студентів знань про конкурентоспроможність продукції та методи її оцінювання. Формування у студентів знань щодо Управління конкурентоспроможністю будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств та набуття навиків оцінювання конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств.

Питання для обговорення:

- 1 Економічна характеристика поняття «конкурентоспроможність продукції»
- 2 Концептуальна характеристика управління конкурентоспроможністю продукції
- 3 Фактори, критерії, чинники конкурентоспроможності продукції
- 4 Принципи та алгоритм оцінювання конкурентоспроможності продукції
- 5 Методи та показники оцінювання конкурентоспроможності продукції
- 1 Сутнісна характеристика поняття «конкурентоспроможність організації»
- 2 Системно-процесний підхід до Управління конкурентоспроможністю будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств
- 3 Організаційно-економічна структура механізму забезпечення конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств
- 4 Систематизація та розрахунок показників оцінювання конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств

5 Прогнозування стану конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств

II. Розгляд ситуаційного завдання і розв'язування задач.

Література: [18, 22, 23]

Практичне заняття 8

Тема: Розроблення і реалізація програм підвищення конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств

Мета: Набуття практичних навичок щодо розробки програми підвищення конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств.

Питання для обговорення:

- 1 Концепція розробки та основні елементи програми підвищення конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств
- 2 Передумови, що визначають необхідність розробки програм підвищення конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств
- 3 Етапи розробки програми підвищення конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств
- 4 Програми підвищення якості продукції та ефективності господарської діяльності як складові програми підвищення конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств
- 5 Етапізація розробки і реалізації конкурентної стратегії організації

II. Розгляд ситуаційного завдання і розв'язування задач.

Література: [5, 7, 11]

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання (4 год.)

Комплексне практичне індивідуальне завдання передбачає створення умов і забезпечення можливостей для повної реалізації творчого потенціалу студента у процесі вироблення і обґрунтування стратегії розвитку організації в умовах агресивного конкурентного середовища. Комплексне практичне індивідуальне завдання передбачає використання елементів науково-дослідницької діяльності, розвитку здібностей виконавця, формування нестандартного мислення та реалізації ситуаційного підходу при виявленні і розв'язанні управлінських проблем.

7. Тематика самостійної роботи студентів – 96 год.

Самостійна робота як основна форма засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових занять та без участі викладача, передбачає особистісно-орієнтовану організацію самоосвіти студента. Самостійна робота забезпечується необхідними навчально-методичними засобами: підручниками, навчальними посібниками, конспектами лекцій, навчально-методичними розробками для самостійного вивчення дисципліни, електронно-обчислювальною технікою, періодичними виданнями, засобами самоконтролю (тести, задачі, ділові ситуації, питання для самоконтролю).

Студенти мають можливість самостійно опрацьовувати навчальний матеріал у бібліотеці, навчальних кабінетах і комп'ютерних класах з використанням Інтернет, а також у домашніх умовах (при отриманні відповідного пакету навчально-методичної літератури).

Діагностика якості самостійної роботи здійснюється викладачем при оцінюванні змістових модулів та на основі підсумкового контролю залікового модуля.

7.1 Перелік питань для самостійного опрацювання з дисципліни «Управління конкурентоспроможністю будівельних підприємств та житлово- комунальних господарств»:

1. Визначення конкуренції та еволюція поглядів на конкуренцію.
2. «Національний ромб» М.Портера.
3. Форми конкуренції.
4. Конкуренція у новизні інформації. Вплив сучасних інформаційних технологій на свідомість споживача.
5. Зміна природи конкуренції. Типи відносин з конкурентами.
6. Ієрархічність проблеми конкурентоспроможності.
7. Аналіз відомих трактувань конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств.
8. Чинники, що формують конкурентоспроможність організації.
9. Умови забезпечення конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств.
10. Поняття стратегічного і тактичного Управління конкурентоспроможністю будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств.
11. Зміст і склад стратегії конкуренції.
12. Конкурентоспроможність організації і міжнародна діяльність.
13. Процеси конверсії, диверсифікації, роздержавлення і їх вплив на конкурентоспроможність вітчизняних підприємств.
14. Взаємозв'язок реструктуризації і конкурентоспроможності підприємств.
15. Взаємозв'язок відкритості економіки і протекціонізму.
16. Роль уряду у формуванні правового поля конкуренції і конкурентного середовища.
17. Основні завдання і функції Антимонопольного комітету України.
18. Визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання та виявлення ступеня ринкової влади.
19. Державний контроль за злиттями і поглинаннями.
20. Боротьба зі зловживанням монопольним становищем.
21. Міжнародна конкурентна політика в умовах глобалізації.
22. Моделі антимонопольного права: американська і європейська.
23. Роль і функції міжнародних організацій у регулюванні конкуренції: ЮНКТАД, СОТ, ОЕСР.
24. Особливості антимонопольного законодавства розвинутих країн світу.
25. Міжнародний антидемпінговий кодекс.
26. Міжнародні рейтинги конкурентоспроможності країн.
27. Особливості методик оцінювання конкурентоспроможності WEF, ССІ, IMD.
28. Конкурентоспроможність країн і стандарти життя.
29. Конкурентоспроможність галузей, кластерів, регіонів.
30. Взаємозв'язок конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання.
31. Основні підходи до трактування конкурентного середовища.

32. Конкурентні сили і виявлення змін у їх структурі.
33. Дослідження конкурентних переваг підприємств-суперників.
34. Нові тенденції розвитку конкурентних процесів.
35. Переваги і недоліки традиційних технологій конкурентного аналізу.
36. Основні проблеми оцінювання конкурентоспроможності підприємств.
37. Основний інструментарій дослідження середовища діяльності організації.
38. Поняття конкурентного статусу організації.
39. Підходи до оцінювання конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств у стратегічному і тактичному управлінні.
40. Конкурентоспроможність організації на ринку робочої сили.
41. Показники якості продукції і конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств: основні взаємозв'язки.
42. Сутність цінової конкурентоспроможності.
43. Характеристика інтегральних показників конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств.
44. Проектування і функціонування бізнес-процесів як чинник конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств.
45. Особливості оцінювання конкурентоспроможності різних груп персоналу.
46. Фокусування на клієнтах і конкурентах як запорука конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств.
47. Основні напрями дослідження конкурентів.
48. Конкурентна розвідка як важливий інструмент вибору цільових конкурентів.
49. Вигоди поєднання конкурентної розвідки з CRM.
50. Використання підходу PIMS при дослідженні впливу стратегії на прибуток.
51. Класифікація конкурентних переваг.
52. Характеристика теорії конкурентних переваг М.Портера.
53. Характеристика теорії конкурентних переваг Г.Хемела і К.К. Прахалада.
54. Характеристика теорій підприємницьких екосистем і використання ціннісних дисциплін, співконкуренції.
55. Причини появи нетрадиційних конкурентних груп.
56. Особливості формування конкурентних переваг та їх межі за умов багатонаціональної конкуренції.
57. Взаємозв'язок конкурентних умов на різних національних ринках.
58. Особливості передачі зарубіжним партнерам права на використання технологій або виробництво і продаж продукції.
59. Характеристики багатонаціональної стратегії конкуренції.
60. Переваги і недоліки стратегічних альянсів.
61. Особливості конкурентного середовища і конкурентної боротьби у нових галузях.
62. Стратегії конкуренції у галузях, що знаходяться на стадіях зрілості, спаду чи стагнації.

63. Особливості конкурентного середовища на різних стадіях життєвого циклу галузі.
64. Характеристики наступальних стратегій.
65. Характеристики оборонних стратегій та їх використання для захисту конкурентних переваг.
66. Можливості забезпечення гнучкості організації як економічної системи.
67. Взаємозв'язок мінливості і гнучкості організації.
68. Поняття операційної гнучкості і гнучкості інфраструктури.
69. Фази життєвого циклу продукції і планування гнучкого розвитку організації.
70. Фінансова гнучкість як засіб Управління конкурентоспроможністю будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств.
71. Використання програмних продуктів для моделювання і аналізу бізнес-процесів.
72. Використання концепції гнучкості персоналу у формуванні конкурентних переваг.
73. Розвиток персоналу як запорука підвищення конкурентоспроможності будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств.
74. Проблеми формування диверсифікованого працівника.
75. Взаємодія функціональних підрозділів в управлінні конкурентоспроможністю організації.

7.2. Організація і проведення тренінгу (4 год.)

Порядок проведення тренінгу

- 1. Вступна частина** проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.
- 2. Організаційна частина** полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття.
- 3. Практична частина** реалізовується шляхом виконання завдань у групах студентів у кількості 3-5 осіб з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.
- 4. Підведення підсумків.** Обговорюється результати виконаних завдань у групах. Обмін думками, які виносились на тренінгові заняття.

Тематика тренінгу

1. Процеси конверсії, диверсифікації, роздержавлення і їх вплив на конкурентоспроможність вітчизняних підприємств.
2. Визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання та виявлення ступеня ринкової влади.

8. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції, в тому числі з використанням мультимедіапроектора та інших ТЗН; практичні заняття, в тому числі у комп'ютерному класі; ділові ігри; групове обговорення та колективне вироблення стратегічних альтернатив на основі дослідження проблемних ситуацій реальних вітчизняних підприємств; індивідуальні завдання, робота в Інтернет.

9. Методи оцінювання

В процесі вивчення дисципліни «Управління конкурентоспроможністю будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств» використовуються такі методи оцінювання навчальної роботи студента за 100-бальною шкалою:

- поточне тестування та опитування;
- підсумкове тестування по кожному змістовому модулю;
- контрольна робота;
- оцінювання виконання КПІЗ;
- залік.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Управління конкурентоспроможністю будівельних підприємств та житлово-комунальних господарств» визначається як середньозважена величина залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3
30 %	40 %	30 %
1. Опитування під час занять (Тема 1-4 по 10 балів) = 40 балів 2. Письмова робота = 60 балів.	1. Опитування під час занять (Тема 5-10 по 5 балів) = 30 балів 2. Письмова робота = 70 балів.	1. Активна участь у тренінгу = 20 балів. 2. Написання КПІЗ, на основі сформованих індивідуальних завдань = 40 балів. 3. Захист КПІЗ = 40 балів.

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Перелік наочних матеріалів та методичних вказівок

№ п/п	Найменування	Номер теми
1.	Електронний варіант лекцій	1- 15
2.	Завдання для практичних занять	1-15
3.	Наскрізне індивідуальне завдання для самостійного навчання (у тому числі електронний варіант)	1-15

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Про Антимонопольний комітет України: Закон України від 26.11.1993 № 3659-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text>
2. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 № 2210-ІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>
3. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 07.06.1996 № 236/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Августин Р.Р., Демків І.О. Стратегічно-тактичний інструментарій управління фінансовою стійкістю і платоспроможністю підприємства. Науковий журнал "MODELING THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC SYSTEMS", № 3 (2022), с. 121-126 URL: <https://mdes.khmnu.edu.ua/index.php/mdes/article/view/90/78>
5. Августин Р.Р., Демків І.О. Управлінські інновації як чинник підвищення конкурентоспроможності підприємств. *Ефективна економіка*. 2020. № 4. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/4_2020/16.pdf
6. Бабець І. Г., Жабинець О. Й. Підвищення конкурентоспроможності вітчизняних товаровиробників в умовах глобальних викликів: регіональний аспект. *Бізнес Інформ*. 2022. № 7. С. 4-10.
7. Громова О. Є. Стратегічне управління конкурентоздатністю підприємства: маркетингові аспекти формування: монографія. Хмельниц. нац. ун-т. Хмельницький : ХНУ, 2020. 350 с.
8. Демків І.О. Механізми та функціонально-структурні інструменти забезпечення конкурентоспроможності національної економіки в умовах сучасних загроз економічної безпеки: монографія / за ред. д.е.н., проф. Васильціва Т.Г., д.е.н., доц. Лупака Р.Л. Видавництво ННБК «АТБ», 2019. 552с. URL: http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/kafedry/Ekonomiky/Docs/2019_MonogLupakVas_1.pdf
9. Дмитрієв І. А., Кирчата І. М., Шершенюк О. М. Конкурентоспроможність підприємства: навч. посіб. Харків. нац. автомоб.-дорож. ун-т. Харків: Бровін О. В., 2020. 339 с.
10. Зайцева Л. О. Конкурентоспроможність підприємств: теоретичний аспект управління: монографія. ДЗ "Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка". Чернігів : ЧНТУ, 2019. 217 с.
11. Ільчук В. П., Пазюк В.Л. Брендинг у підвищенні конкурентоспроможності виноробних підприємств в умовах євроінтеграції: монографія. Чернігів. нац. технол. ун-т. Чернігів: Брагинець О. В. вид., 2018. 274 с.
12. Калініна О. М., Скачкова І. А., Кононенко А. В. Управління конкурентоспроможністю підприємства: навч. посіб. Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т". Харків: ХАІ, 2018. 127 с.
13. Павлов Р. А. Управління конкурентоспроможністю підприємства в контексті економічної безпеки: навч. посіб. Дніпропетр. нац. ун-т ім. Олесья Гончара. Дніпро : Біла К. О. вид., 2019. 97 с.

- 14.Петрик В. Л. Управління конкурентоспроможністю підприємства: навч. посіб. Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т". Харків : ХАІ, 2020. 143 с.
- 15.Портер М. Конкурентна перевага. Як досягати стабільно високих результатів / пер. з англ. І. Ємельянова, І. Гнатковська. Київ : Наш формат, 2019. 624 с.
- 16.Портер М. Конкурентна стратегія. Техніки аналізу галузей і конкурентів / пер. з англ. Н. Кошманенко. Київ : Наш Формат, 2020. 424 с.
- 17.Співак С. М. Соціально-економічні та інституційні засади і механізми підвищення конкурентоспроможності промислових підприємств в умовах адміністративно-територіальної реформи: монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, засл. діяча науки і техніки України Б. М. Андрушківа; Тернопіль. нац. техн. ун-т ім. Івана Пулюя. Тернопіль: Паляниця В. А., 2018. 403 с.
- 18.Співак С. М.. Менеджмент конкурентоспроможності підприємств: теорія, методика, практика: монографія. Тернопіл. нац. техн. ун-т ім. Івана Пулюя. Тернопіль: Паляниця В. А., 2020. 403 с.
- 19.Станьковська І. М. Управління конкурентоспроможністю: навч. посіб. Івано-Франків. нац. техн. ун-т нафти і газу. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2019. 197 с.
- 20.Стрижак Д. С. Організаційно-економічні аспекти механізму забезпечення конкурентоспроможності підприємства. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. 2020. № 15(2). С. 51-56. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2020_15\(2\)_10](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2020_15(2)_10)
- 21.Сучасні механізми забезпечення конкурентоспроможності національної економіки: монографія / Л. В. Кривенко та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. В. Кривенко; Сум. держ. ун-т. Суми: Сум. держ. ун-т, 2018. 329 с.
- 22.Теорії конкуренції та практики визначення конкурентоспроможності в умовах безпекоорієнтованого розвитку: колект. монографія. Т. В. Аверіхіна та ін.; за ред. д-ра екон. наук М. М. Меркулова. Ізмаїл. держ. гуманітар. ун-т, Одес. нац. політехн. ун-т. Ізмаїл ; Одеса: Фенікс, 2020. 194 с.
- 23.Управління конкурентоспроможністю промислових підприємств в умовах невизначеності: монографія / І. М. Посохов та ін. Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т", Навч.-наук. ін-т економіки, менеджменту та міжнар. бізнесу, Каф. економіки бізнесу та міжнар. екон. відносин. Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2022. 249 с.
- 24.Фарат О. В. Теоретико-методологічні основи забезпечення конкурентоспроможності підприємницьких структур на засадах розвитку інноваційних кластерів: монографія / О. В. Фарат; за ред. д-ра екон. наук, проф. С. В. Князя; Нац. ун-т "Львів. політехніка". Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2019. 223 с.
- 25.Харчук Т. В.. Конкурентоспроможність підприємств у системі економічного управління: монографія. Вінниця: Твори, 2020. 321 с.
- 26.Хаустова В. Є., Колодяжна Т. В. Вплив процесів злиттів і поглинань на конкурентоспроможність економіки в умовах глобалізації: монографія. Харків: Лібуркіна Л. М. вид., 2019. 415 с.
- 27.Цибульська Е. І. Інституціональні основи конкурентоспроможності

- національної економіки: монографія. Народ. укр. акад. Харків: Вид-во НУА, 2021. 298 с.
- 28.Шпильова В. О., Таран В. В. Економічна сутність та складові конкурентоспроможності підприємства. *Економіка і управління*. 2021. № 2. С. 29-34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econupr_2021_2_6
  29. Doing business 2019. Training for reform. 16-th edition. Washington: International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, 2019. 311 p.
  30. Goldberg A.E. Explain Me This Creativity, Competition, and the Partial Productivity of Constructions. Princeton : Princeton University Press, 2019. 210 p.
  31. Haines S. Product Manager's. Survival Guide. Everything You Need to Know to Succeed as a Product Manager. 2-th ed. McGraw-Hill Education, 2019. 127 p
  32. The Global Competitiveness Report 2019. Geneva : World Economic Forum, 2019. 648 p.
  33. Turner P. Employee Engagement in Contemporary Organizations Maintaining High Productivity and Sustained Competitiveness. Leeds : Leeds Business School, Leeds Beckett University, 2020. 292 p.